

JAARVERSLAG 2017

door Jack Geraeds, Voorzitter Heemkundevereniging Roerstreek

St. Odiliënberg, 18 mei 2018

In 2017 heeft de HVR haar 50-jarig jubileum mogen vieren. Tijd voor een terugblik en een blik naar de toekomst.

De vereniging werd in 1967 opgericht onder het voorzitterschap van Piet Gootzen. Onder zijn bezielende leiding heeft ze grote grote stappen gemaakt. Zo werd gestart met het jaarboek dat in 1969 voor het eerst verscheen en in 1972 werd de voormalige jongensschool aan het Kerkplein te St. Odiliënberg het onderkomen van de HVR. Voor die tijd was een museum ingericht in de priorij Thabor. Priorin Matthea heeft de HVR altijd gesteund en jarenlang zitting gehad in het bestuur van de HVR. De goede verstandhouding tussen de HVR en priorij duurt tot op heden voort. In 1982/83 werd het museum uitgebreid en in mei 1983 werd het verbouwde museum heropend. Na 18 jaar voorzitterschap gaf Piet Gootzen in 1984 het voorzitterschap over aan waarnemend voorzitter John Lemmens en vanaf 1985 werd Tof Thissen de nieuwe voorzitter en werd Piet ere voorzitter van de vereniging. Onder het voorzitterschap van Tof vierde de HVR in 1992 het 25 jarig jubileum door een Middeleeuwse markt te organiseren op het Kerkplein in St. Odiliënberg en in 1993 werd het Roerstreekmuseum de officiële naam van het ons museum.

In 1995 trad Tof Thissen als voorzitter terug en nam Jan van de Varst de voorzittershamer over. Onder zijn voorzitterschap werd in 1996 het oude dak van het Roerstreekmuseum vervangen. In 2005 nam ik het voorzitterschap van Jan van der Varst over. In die tijd is het Roerstreekmuseum een officieel geregistreerd museum geworden, is de toegang tot het museum aangepast zowel aan de buiten als aan de binnenkant en hebben we het 50 jarig jubileum mogen vieren in 2017.

Met al deze hoogtepunten zijn er ook de nodig dieptepunten geweest. Met name het verlies van de mensen die de vereniging groot hebben gemaakt. Zonder hen was de vereniging nooit geworden wat ze was. Donkere bladzijden werden ook geschreven met de sloop van Klooster St. Ludwig. Welk een stomiteit hiermee werd begaan zal pas na jaren blijken.

In al die jaren is het aantal leden gegroeid van enkele tientallen tot het hoogtepunt van 1040 op 31 december 1990 in , waarna langzaam het ledenaantal afnam. De laatste jaren blijft het ledenaantal gehandhaafd tot rond de 700. Een aantal waar we trots op kunnen zijn gezien het huidige sociale klimaat. Toch streeft het bestuur naar uitbreiding van de leden en de komende jaren zullen we hier werk van maken, door het blijven organiseren van activiteiten en het aanpassen/aantrekkelijker maken van het museum.

Ons visitekaartje is en blijft ons jaarboek. In deze jubileumuitgave staan weer diverse artikelen over ons prachtig heem opgenomen. Alhoewel de losse verkoop van de jaarboeken jammer genoeg terugloopt blijft het jaarboek een schitterende aanwinst voor de boekenkast van iedere rechtgeaarde heemkundeliefhebber. Ik als voorzitter en met mij het bestuur zijn enorm trots op de redactie als ook op hun voorgangers dat ze ieder jaar dit fantastisch werk verzet krijgen. Even trots ben ik op mijn mede bestuursleden en op alle vrijwilligers van de HVR die zich voor de HVR inzetten.

Om het jubeljaar te vieren had het bestuur besloten de volgende activiteiten in 2017 te organiseren:

Het opzetten van drie fietsroutes

Het uitbrengen van vijf kleppers

Het uitgeven van een archeologieboekwerk getiteld: Vijftig jaar HVR-archeologie, de eerste pijler van de vereniging, door H. Schmitz

Het organiseren van een symposium

Het organiseren van een feestweekend op 1 en 2 juli met als thema bezetters, bevrijders bezoekers van de Roerstreek.

En het organiseren van een muziekfeest als afsluiting met als thema muziek door de eeuwen heen.

Uiteindelijk is het afsluitende muzikale feest verplaatst naar 2018 omdat het niet meer haalbaar bleek om dit in december te regelen. Daarover dus in het volgend jaarverslag meer.

Ook de uitgave van het naslagwerk over archeologie in de Roerstreek is verplaatst naar 2018.

Met name het feest op 1 en 2 juli 2017 was er een om nooit te vergeten. Vooral vanwege de inzet van de vrijwilligers waarvoor ik bij deze iedereen nogmaals mijn dank wil uitspreken. Het was fantastisch wat we hebben laten zien. Dat het weer niet mee heeft gespeeld is iets wat we helaas niet in de hand hadden. Feit is wel dat de Roerstreek geweten heeft dat de HVR vijftig jaar bestaat.

Het is dankzij de vrijwillige inzet van al die mensen die de HVR een warm hart toedragen dat de HVR de vijftig jaar heeft gehaald. Zolang we de steun hebben van al deze vrijwilligers zien we de volgende vijftig jaar met vertrouwen tegemoet. De toekomst brengt nieuwe uitdagingen en die gaan we zeker aan. Verhogen van het ledenaantal en de aantrekkelijkheid van het museum verbeteren blijven de hoogste prioriteit hebben. Stilstand is achteruitgang. De eerste stappen zijn gezet en er zullen er nog vele volgen.

Museum

Op 20 december 2016 werd de tijdelijke tentoonstelling ingericht naar aanleiding van de terugkeer van de zandstenen beelden van de heiligen Johannes en Jacobus die vanuit het depot van het Rijksmuseum in langdurige bruikleen aan de Basiliek zijn gegeven. De expositie werd verder aangevuld met schilderijen en voorwerpen uit de Basiliek en Priorij Thabor. Deze expositie welke werd geopend door Gedeputeerde G. Koopmans heeft het hele jaar 2017 ten toon gesteld gestaan, in afwachting van de plaatsing van de beelden in de kerk.

In 2017 is het museum aan de buitenkant opnieuw geschilderd. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door schildersbedrijf l'Herminez uit St. Odiliënberg. Hiermee lag het museum samen met de nieuwe toegang tot het museum er in het jubeljaar fantastisch bij.

In 2017 is ook een begin gemaakt met de herinrichting van het museum. Het bestuur had hiertoe al eerder besloten en oorspronkelijk zou deze herinrichting worden uitgevoerd door Jo Kempkens. Door het overlijden van Jo zijn de werkzaamheden later opgepakt dan gepland.

Uiteindelijk zijn deze onder leiding van Leo Verhart opgepakt. Door de HVR is subsidie aangevraagd en gekregen bij zowel de gemeente Roerdalen als de provincie Limburg. Het plan voorziet in een herinrichting van het museum wat inhoudt dat de vitrines zullen worden heringericht, infopanelen zullen worden aangebracht die de nodige informatie verschaffen en vier zogenaamde schatkamers zullen speciale items uit de Roerstreek belichten; zijnde de aardbeving uit 1993, de F1 coureur Verstappen uit Montfort, de natuur van de Roerstreek en de

muntschat van Montfort. Een eerste prototype van deze schatkamers is inmiddels vervaardigd. Alex Peeters heeft samen met Wim Veelen de taak op zich genomen om een audiotour te ontwikkelen. Al deze werkzaamheden zullen gedurende 2018 worden voortgezet.

Museale collectie

De museale collectie is ook in 2017 bescheiden gegroeid middels schenkingen van particulieren. De voorwerpen die aansloten op ons collectiebeleid zijn opgenomen in de collectie van de HVR

Jaarboek en Klepper

De uitreiking van het 49ste jaarboek heeft op vrijdag 22 september plaatsgevonden in priorij Thabor. Waar de HVR werd ontvanger door Priorin Pauline die ook het eerste exemplaar mocht ontvangen. Hiermee wil de HVR priorin Pauline en daarmee de priorij Thabor danken voor hun inzet voor de HVR en ook onze goed verstandhouding benadrukken. Het tweede eerste exemplaar werd overhandigd aan de secretaris van onze vereniging, Marlou Roeleveld, als blijk van waardering voor haar geweldige inzet voor de HVR. Traditiegetrouw kregen de aanwezige vertegenwoordigers van de gemeenten van ons werkgebied de burgemeester van Roerdalen mevrouw de Boer Beerta en wethouder van Roermond de heer Pleyte een exemplaar aangeboden.

De auteurs en de redactie van het jaarboek bestaande uit Annelies Goossens, Dorine Houbiers-Schmitz du Moulin, Jacqueline Arts-Lebens, Fred Reihs, Thieu Steffanie en Chrit Stijnen hadden ook dit jaar weer fantastisch werk geleverd. Het boek telt 192 pagina's en 20 artikelen.

De presentatie in de refter van het klooster werd verzorgd door Chrit Stijnen.

De Klepper is in 2017 vijf keer verschenen onder redactie van Chrit Stijnen en Paul Cuypers. Eén extra uitgave ter ere van het jubeljaar. Alle werkgroepen hebben de kans gekregen zich te profileren in een thema klepper. In maart was dit numismatiek, in mei historie, in de juni uitgave stond het HVR feest centraal, in september biologie en december werd gewijd aan de terugblik op het jubileumfeest op 1 en 2 juli

Monumenten

In 2017 hebben zich niet veel nieuwe ontwikkelingen op het monumenten front voorgedaan. Ondanks dat de gemeente Roerdalen de inzet van de HVR inzake het gemeentelijk monumentenbeleid niet meer wenst, blijft de HVR zich inzetten voor behoud van monumentaal waardige gebouwen zoals het oude gemeentehuis van Posterholt. Het enige nog beeldbepalende gebouw in Posterholt dat iets van de verloren gegane grandeur van Posterholt weerspiegelt dreigt ten prooi te vallen aan de slopershamer. Kortzichtigheid en beperkte visie van politici spelen hierin een voornamelijk rol. Om dezelfde reden zijn reeds prachtige gebouwen verdwenen waarbij steeds vaker het geluid weerklinkt dat dit nooit had mogen gebeuren. Denk aan het voormalig klooster in Posterholt of de voormalige basisschool in dezelfde plaats. Nee niet alle gebouwen hoeven/kunnen bewaard blijven en zijn het redden ook niet waard, maar de beeldbepalende gebouwen die een dorp een uitstraling meegeven dienen behouden te blijven. Wanneer zal dit besef ooit bij de politici doordringen? Ik spreek dan ook de wens uit dat de politici ooit het licht zullen zien.

Het goede nieuws is dat de restauratie van de oude begraafplaats van Vlodrop zijn voltooiing nadert. In 2018 volgt de opening.

Genealogie

De activiteiten van de werkgroep Genealogie hebben zich in 2017 geconcentreerd op het digitaliseren van de bidprentjes en het Aezelproject. Beiden zullen de komende tijd voortgezet worden.

Geologie

De geologiecollectie is in 2017 niet verder uitgebreid. Ook in 2017 heeft Hans Bongaerts verder gewerkt aan de inventarisatie en ordenen de geologische collectie.

Archeologie

In 2017 hebben leden van de werkgroep archeologie wederom meegewerkt aan diverse archeologische projecten. Zo hebben Huub Schmitz, Tim Dziurawski en Peter Goldsmits onder meer meegewerkt aan de opgraving Achterste Lahrberg in Sittard en heeft Tim meegewerkt aan een opgraving in Limmel, Maastricht. Zoals gebruikelijk zijn de resultaten van deze onderzoeken uitgebreid ter sprake gekomen op de maandagavond.

Biologie

In 2017 had de werkgroep Biologie 26 wandelingen opgenomen in hun jaarprogramma. De eerste wandeling vond plaats op 3 april zoals traditiegetrouw in Hoosden. Ook de afsluitende wandeling op 25 september heeft in hetzelfde natuurgebied plaatsgevonden. Op 15 juni heeft de Biologiegroep afscheid moeten nemen van Marga Wolters een trouw lid van de biologiegroep, echtgenote van Pierre Wolters, voormalig bestuurslid van de HVR. Marga heeft de HVR altijd een warm hart toegedragen en heeft altijd meegewerkt aan de activiteiten van de HVR. Ze zal in onze gedachten altijd meelopen.

Bibliotheek en documentatie

Ook in 2017 heeft de werkgroep Bibliotheek en Documentatie bestaande uit Jeu Veelen, Ted Jongerius en Jo Schreurs, de werkzaamheden inzake het opschonen van de bibliotheek van de HVR voortgezet. De aangeboden boeken werden via de klepper te koop aangeboden.

Films

Door het enorme succes van de film *Operatie Blackcock* die door Paul Cuijpers is gemonteerd en voorzien van geluid en commentaar zijn in 2017 nog zes filmavonden georganiseerd welke zo druk bezocht werden dat ook in 2018 nog voorstellingen zullen volgen.

Activiteiten

In 2017 heeft de lezingencommissie bestaande uit Ted Jongerius en Jeu Veelen hun activiteiten over gedragen aan een nieuwe commissie, bestaande uit Alex Peeters, Wies van de Varst, Margriet Larik Wim Demarteanu en Paul Cuyppers. We zijn Ted en Jeu grote dank verschuldigd voor hun inzet.

In het jubileumjaar zijn door de nieuwe commissie de volgende lezingen georganiseerd: Op 17 januari werd de aftrap gegeven door dr. Peter Nissen over de Kerstening in het Maasdal. Dinsdag 14 maart was het de beurt aan dr. Regis de la Haye die een lezing hield over Genealogie in Limburg.

Op 4 april werd een lezing gehouden door Laurent Vanderheijden getiteld op zoek naar de sporen van de Roer, welke op 21 mei werd aangevuld met een wandeling langs de Roer
Op 9 mei heeft professor Nico Roymans een lezing gehouden over de Romeinen in Nederland
Op 26 september heeft dr. Jan Vaes een lezing gehouden over de graven van Loon en de Maaslandse kunst

Op 24 oktober de lezing plaatsgevonden Op de akker des doods, door Maurice Heemels
Als afsluiter heeft in december de lezing plaatsgevonden "Decembergebruiken in de Roerstreek" door Annie Schreuder.

Op 27 mei werd door Alex Peeters een eendaagse excursie georganiseerd naar Wenau, Langerwehe en Nideggen welke een geweldig succes was.

Op 1 en 2 juli was het dan zover. De historische schouwspelen, bezetters, bevrijders, bezoekers van de Roerstreek. Na de vele voorbereidende vergaderingen werden op vrijdag 30 juni de eerste reenactors welkom geheten op het Kerkplein. Het wachten was op de bruggenbouwers die een originele pontonbrug uit de tweede wereldoorlog zouden aanleggen om het evenemententerrein aan de overzijde van de Roer met het Kerkplein te verbinden, waar de grote feesttent was opgezet. Zowel op het weiland als aan en rond het Kerkplein bivakkeerden ruim 240 reenactors, die de perioden uit de Romeinse tijd, Middeleeuwen, Bourgondische tijd, Staatse tijd, Franse tijd en de tweede wereldoorlog verbeelden. De officiële openingshandeling werd verricht door de burgemeester van Roerdalen mevr. De Boer-Beerta. Gedurende de dag werden door de diverse groepen afwisselend demonstraties gehouden met als afsluiting van de dag een zogenaamde Mock Battle, de verovering van de Roerbrug door de Geallieerden op de Duitsers. Op zaterdag avond gaf Bill Bakers Big Band een geweldig concert. Helaas voor een niet volle tent. Het jubileumweekend bleek perfect georganiseerd. Het vele werk had zich geloond. Helaas heeft het weer niet meegespeeld. De hele zaterdag regende het waardoor slechts 400 bezoekers het evenement bezochten. Het betere weer op zondag zorgde voor een toeloop van 3000 gasten. Wat een beetje zon niet kan doen. Hoe dan ook mogen we van een geslaagd weekend spreken. Van het weekend is een film gemaakt. Deze zal in 2018 aan de vrijwilligers worden vertoond.

Op 6 augustus en 3 september werden door Piet van de Venne twee fietsroutes gereden die door Piet waren uitgezet. In totaal heeft Piet drie routes opgesteld De Merovingers (ongeveer 37 km), De Maas (ongeveer 38 km) en Everzwijn (ongeveer 42 km) waarvan de eerste twee onder leiding van Piet zijn gereden. Wederom een zeer geslaagde activiteit

Op 14 september vond het onder leiding van Alex Peeters georganiseerde symposium plaats met als titel Duurzaam Erfgoed. Het symposium vond plaats in de prachtig verbouwde Tiendschuur van Kasteel Aerwinkel in Posterholt. Er hadden zich 85 deelnemers aangemeld waaronder vertegenwoordigers van een groot deel van de musea in Limburg, de provincie en ook de burgemeester van Roerdalen gaf acte de presence. Agnes Vugts, Riemer Knoop, Joop de Jong en Sander Duivenstein brachten hun punten naar voren waarop in discussiegroepen de thema's werden uitgediept. Het symposium benadrukte dat de nieuwe doelgroepen een andere benadering nodig hebben om hen over te halen musea en culturele instellingen te bezoeken. Het is aan de deelnemers om zich te beraden of- en zo ja welke, wijzigingen doorgevoerd moeten worden om dit te bereiken.

De Clubkas Campagne welke de Rabobank in 2017 wederom organiseerde heeft weer de nodige financiële bijdrage geleverd en kan daarmee als succesvol worden betiteld.

In 2017 ging de nieuwe website van de HVR in de lucht. Onder leiding van Alex Peeters met medewerking van Wim Veelen, Paul Cuypers en Fred Baltus is de huidige website ontwikkeld en we mogen zeggen hij ziet er gelikt uit.

Ledenbestand

Het ledenbestand bedroeg in 2017, 725 leden. Een van de doelstellingen om het ledenaantal te laten stijgen is bereikt. De moeite die moet worden gedaan om deze leden te krijgen is echter niet in verhouding. Toch blijven wij er aan werken om het ledenaantal op te schroeven door het blijven organiseren van activiteiten. Wel dient worden opgemerkt dat er ook veel leden afvallen onder meer door overlijden.

Bestuur

Het bestuur kwam in 2017 acht maal in vergadering bijeen. De Algemene Ledenvergadering werd op 7 april 2017 gehouden. Alle zittende bestuursleden, wier bestuurstermijn was verstreken, waren herkiesbaar en zijn bij acclamatie herkozen. Bestuurslid Chrit Stijnen heeft na 9 jaar in het bestuur te hebben gezeten besloten zich terug te trekken. Wel blijft hij voorzitter van de jaarboekredactie. Chrit heeft in de afgelopen negen jaar geweldig werk verricht. Hij wordt dan ook van harte bedankt voor zijn inzet voor de HVR.

De liquiditeitspositie van de vereniging is uitstekend en besloten werd de contributie dan ook niet te verhogen.

Dank

Zoals gebruikelijk wil het bestuur ter afronding van het jaarverslag zijn dank uitspreken aan de vrijwilligers die het mogelijk maken het museum en de vereniging draaiende te houden. Zeker in het jubeljaar hebben we veel te danken aan de inzet van de vrijwilligers. Geweldig wat jullie hebben gedaan. We zijn trots op de vele vrijwilligers en de vereniging. Het bestuur hoopt nog lang gebruik te mogen maken van de diensten van de HVR-vrijwilligers.

Tenslotte het traditiegetrouwe woord van dank aan onze trouwe begunstigers. Mede door hun bijdrage kunnen wij onze doelstellingen uitvoeren en kunnen we ervoor zorgen dat ons erfgoed behouden blijft.